

Jan Graveland leert omgaan met de gemakken en de ongemakken van veen

Weiden voor behoud grasmata

De stikstofbenutting op het bedrijf van de familie Graveland is lager dan gemiddeld. Door de mineralisatie van veengrond komt er stikstof vrij uit de bodem. Het is een uitdaging om deze mineralenstroom te benutten. Juist door langer te weiden wil Graveland veel mineralisatie verzilveren.

tekst **Tijmen van Zessen**

Jan Graveland is al jarenlang een fervent voorstander van het sluiten van de mineralenkringloop. Het melkveebedrijf in Oudewater is met een intensiteit van 19.000 kilo meetmelk per hectare afhankelijk van voeraankoop en mestafzet. Vóór de introductie van de KringloopWijzer was Graveland al een deelnemer aan bex (bedrijfsspecifieke excretie). Door het intensieve karakter van zijn bedrijf lag het voor de hand om efficiënt(er) om te gaan met mineralen. Dat zou de afvoer van mest beperken.

Graveland runt een melkveebedrijf met zestig koeien op 26 hectare veengrond. Vanwege de hoge stikstofvoorraad belemmert de grondslag hem in het sluiten van de mineralenkringloop. 'In de KringloopWijzer krijg ik een extra aanvoerpost van 235 kilo stikstof per hectare, puur als gevolg van mineralisatie. Die mineralisatie is er wel, maar is zeer sterk afhankelijk van de bodemtemperatuur en de ontwatering.'

Het gevolg is een benedengemiddelde stikstofbenutting van 25 procent (tabel 2). 'Als ik onze grondsoort in het programma omzet naar zand of klei, dan ligt de bodembenutting niet op 25, maar op 59 procent. We overwegen nu om te investeren in onderwaterdrainage. Daarmee is de graszode in het voorjaar en najaar droger en in de zomer juist natter. Dit beperkt de bodemdaling en mineralisatie en verhoogt de kansen op een hoge stikstofbenutting', vertelt Jan Graveland.

Graveland is kien op zijn grasland. Voor veel melkveehouders is dat een reden om de

koeien op stal te laten, maar voor Graveland geldt het omgekeerde. 'Ik weid voor behoud van de grasmata. Naarmate ik meer ga maaien, ontstaat er een open zode en krijgen minder goede grassen meer kans. Een open zode is het laatste wat je op veengrond wilt, graslandvernieuwing is hier riskant vanwege de draagkracht en het kost veel organische stof.'

Tot december weiden

De afgelopen drie weideseizoenen liepen de koeien tot december buiten. Soms maar drie uur per dag om vertrapping te minimaliseren, maar wel om zo veel mogelijk van de mineralisatie te benutten. Graveland maait in dienst van de beweiding. In de zomer maait hij bijna wekelijks. Zo verzekert hij zich van een smakelijk en constant aanbod van weidegras.

In de kringloop van Graveland staat het woord gezond centraal. Een gezonde bodem geeft gezond ruwvoer, gezond vee en gezonde mest. De mest bevat sinds een aantal jaar minder niet organisch gebonden stikstof, mede door gericht te sturen op een laag ruweiwitgehalte in het rantsoen. En voordat Graveland zijn (vloeibare) kunstmest toedient (dit jaar 65 kilo zuivere stikstof per hectare), meet hij de bodemtemperatuur en checkt hij de graswortels op groeipunten. Graveland: 'De schop staat standaard op de quad.'

De benutting van fosfor is erg hoog op het melkveebedrijf. Het stelt Graveland voor een dilemma: er is nauwelijks ruimte om fosfaatkunstmest aan te voeren, terwijl de fosfortoestand van de bodem verslechtert. 'Het P-AL-getal is gedaald tot 19, terwijl we in 1997 begonnen met 26. We putten de bodem dus uit, zeker nu door derogatie kunstmestfosfaat niet meer is toegestaan. |

Tabel 2 – kengetallen Graveland

stikstofbenutting (%)	25
fosforbenutting (%)	119
opbrengst gras (kg ds)	10.701
opbrengst mais	n.v.t.
mestproductie per koe (kg)	
stikstof	120
fosfaat	43

